

ПЕДАГОГІЧНІ ІДЕЇ М. І. ПИРОГОВА

Микола Іванович Пирогов – педагог, просвітитель, колишній член-кореспондент Петербурзької Академії наук. Педагогічну діяльність розпочав у 1856 році після публікації відомої статті «Питання життя», в якій виклав прогресивні на той час ідеї загальнолюдського виховання. Публікація статті була пропущена цензурою тільки через те, що друкувалася вона з дозволу великого князя Константина Миколайовича. Микола Іванович Пирогов був поборником реформування освіти, прагнув змінити її стан на краще. Він висловив критику існуючої тоді системи освіти, школи, відірваних від життя, та їх найбільших вад – станового характеру та вузькоспеціалізованої спрямованості освіти, формалізму та догматичних способів викладання.

В «Питаннях життя» розкриває ідеї Белінського про загальнолюдське виховання, обґрунтовує свій ідеал високоморальної людини та доводить необхідність моральної освіти для виховання людей.

Значну увагу Пирогов питанням про освіту жінки та ідеал матері. У своїй статті «Університетське навчання» педагог висловлює ідею про єдність навчання та виховання як двох рівноправних компонентів освітнього процесу. «Виховувати без навчання можна лише в тому випадку, коли людина ще безсловесна. Але й навчати не виховуючи теж не можливо».

Пирогов у своїй статті «Школа і життя» запропонував новий проект шкільної системи спрямований на усунення класової школи. Свою шкільну систему він будував за принципом єдиної школи.

Пирогов розкрив значення двох «періодів» освіти: загального та спеціального. На першому з них здійснюється розвиток розумових здібностей учнів, а в другому вони одержують спеціально освіту з тієї чи іншої галузі знань та готуються до застосування обраного ними предмета.

У своїх циркулярах він закликав усіх учителів відкинути застарілі та догматичні методи виховання та звернутися до нових. Основними дидактичними принципами Пирогов вважав усвідомленість навчання, активність і наочність. М.І. Пирогов був прибічником встановленої дисципліни. На його думку «покращення духовності залежить не стільки від суворості покарання,

скільки відросповсюдження переконання, що жодне порушення не залишиться нерозкритим і безкарним».

Неоднозначні погляди можна зустріти щодо тілесного покарання дітей. Він був непослідовним у цьому питанні. Також він був проти тиранської спеціалізації навчання так званої «професійної виучки». Він наголошував на тому, що дитина повинна розвиватися повноцінно і різносторонньо: «Дайте їй (дитині) час, і у вас будуть і моряки, і солдати, і юристи». Він щиро прагнув до здійснення в нашій країні загального навчання, він захищав право на повноцінну освіту всіх. Його педагогічні ідеї залишаються актуальними навіть у наш час.